REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena la N. Dukes Nachf Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 6 corone. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 32. Brașov, Luni-Marți 11 (24) Februarie. 1903.

Proiectele militare.

In nóptea de Joi spre Vineri camera deputaților din Viena a primit proiectele militare. Și le-a primit, se póte dice, în mod demonstrativ cu-o majoritate aprópe de două treimi.

Nici una din partide n'a făcut încercarea de a împiedeca votarea acestor proiecte militare séu de a trăgăna discusiunea asupra lor. Ce e mai semnificativ, camera austriacă s'a grăbit a termina desbaterea legei, ce îngreuéză în mod atât de simțitor sarcinele militare ale poporațiunei, ținênd ședință nóptea, și făcênd votarea pe órele 3 diminéța, cu tóte că nu era motiv pentru atâta urgență.

Trebue se credem deci, că representanții țerilor austriace au voit prin acésta procedere grăbită sĕ desavueze în mod demonstrativ purtarea opoziției din dieta ungară, care cu atâta vehemență luptă în contra amintitelor proiecte militare.

Succesul guvernului Koerber în cestiunea acésta va contribui totodată a rehabilita parlamentul austriac înaintea opiniei publice, care deja îl credea incapabil ca sĕ-și mai împlinéscă cu seriositate problema sa de a satisface trebuințele neapĕrate ale statului.

Nu tot așa de neted decurge, precum scim, desbaterea nouĕlor proiecte militare în camera ungară. Aici oposițiunea luptă cu desfășurarea tuturor puterilor ei spre a trăgăna discusiunea și a sgudui posițiunea guvernului, căci la o zădărnicire totală a legei nici ea nu se gândesce în împrejurările de față. Și nu se póte nega, că, după cum a decurs desbaterea până acum, nu este exclus ca oposițiunea maghiară sĕ-și ajungă scopul, reușind a sgudui posiția guvernului și eventual a aduce lucrurile chiar acolo, ca sĕ fie disolvată dieta.

Pe când ministrul austriac al armatei teritoriale, contele Welsersheimb, a putut discuta și rĕspunde la obiect în tótă liniștea, în decursul desbaterei asupra proiectelor militare, baronul Fejervary a fost constrîns a purta o luptă desperată pentru a se apĕra în contra atacurilor din ce în ce mai violente ale aderenților partidelor oposiționale. Ministrul de honvedi Fejervary a ripostat la aceste atacuri cu același foc și estremii îi imputá, că ar fi avut față cu ei o atitudine chiar provocătóre.

Este cu deosebire de remarcat, că în mijlocul acusațiunilor, că guvernul servesce numai unor scopuri streine, când cere votarea neschimbată a proiectelor militare și când combate postulatul estremilor din oposițiune de a se întroduce în armata comună pe teritorul Ungariei limba maghiară ca limbă de serviciu, vorbitorii, cari au sărit în apĕrarea proiectelor militare, vorbele lor având o greutate mai mare, au fost fiii rĕposaților bărbați de stat Andrassy și Tisza.

Scim, că contele Iuliu Andrassy-fiiul și-a câștigat lauda și admirarea partidei guvernului și a provocat de altă parte mâhnirea și disprețul kossuthiștilor prin aceea, că a documentat, că organisația de adi a armatei comune cu limba ei de serviciu germană nu este ilegală, ci basată pe legea pactului dela 1867, apoi prin faptul, că a accentuat a fi un interes de frunte maghiar ca monarchia austro-ungară sĕ rĕmână o putere militară de primul rang.

Acuma a venit și Ștefan Tisza-fiiul, în ședința de Sâmbătă a camerei și desfășurând aceleași opiniuni s'a alăturat la vorbirea contelui Andrassy, declarând, că acceptéză fie-care cuvênt din ea.

Contele Francisc Tisza, care astfel s'a remarcat, că vrea sĕ se țină și el de pulpana contelui Iuliu Andrassy, adi omul situațiunei, a mai vorbit în special și pe larg despre o temă predilectă a pretinșilor „civilisatori ai Orientului“. A desfășurat misiunea istorică a națiunei maghiare de a influința asupra destinelor statelor și popórelor din Balcani în sensul de a le apĕra autonomia și independența, ceea ce este în interesul monarchiei, ca și în interesul Ungariei și pentru care scop monarchia are necesitate de-o armată puternică și unitară.

Aici cunoscutul propagator al spiritului „frățietății“ din dilele banchetelor vesele dela Arad, a atins o temă fórte delicată și de cea mai mare importanță interióră și esterióră, la care vom trebui sĕ mai revenim în deosebi.

Vorbind adecă de neîncrederea ce domnesce la popórele din Balcani față cu Ungaria și de necesitatea de a se împrăștia acéstă neîncredere, Tisza dise, că acésta numai așa va succede, décă monarchia va dispune de-o armată impuitóre, prin care sĕ-și câștige autoritate și influință în Balcani.

Proiectul militar în Austria. Ședința de Vineri a parlamentului austriac a durat până după miedul nopții. Resultatul desbaterei lungi și pasionate a fost, că *s'a primit cu maioritate și în a treia cetire proiectul militar*. Viitórea ședință a camerei se va ține la 37 Februarie. Votarea proiectului e considerată în anumite părți, ca un rĕspuns la atacurile ce oposiția obstrucționistă din dieta ungară le îndreptéză contra armatei. In privința acésta a esistat mai mult séu mai puțin solidaritate între partide.

Școle de stat. Este sciut, că an de an ministrul Wlassics ridică școle nouĕ de stat — adecă școle în care numai în limba maghiară se predă și numai limba maghiară se cultivă. In Septemvrie 1903 se vor deschide nu mai puțin de 144 școle nouĕ de stat în 98 comune, dintre cari 28 sunt pur maghiare, ér 70 mixte. Se vor căpĕtui în aceste școli 256 dascăli, tot atâți apostoli ai faimósei „idei“. Planul cu înființarea acestor școle s'a dat mileniului. Atunci sĕ hotărîse ca sĕ înființeze 1000. Până adi s'au înființat *724*. Restul de 276, de o fi lumea în pace, are sĕ se înființeze în viitor.

O declarație a noului episcop din Arad. Noul alesul episcop al diecesei Aradului a fost dilele trecute la Budapesta unde s'a presentat miniștrilor Wlassics și Coloman Szell. Un diarist de la „Bud. Hirlap“ a profitat de ocasie pentru a-l intervieva. Ĕtă ce a declarat, între altele, noul episcop: „In vorbirea, ce am ținut'o cu ocasia alegerii mele, am spus ce fel de program voiŭ urma ca episcop. Imi voiŭ servi patria și biserica cu deplină fidelitate și cu sincer devotament. Cred, că precum statul nu póte sĕ-și ajungă scopurile sale mari și nobile fără de conlucrarea bisericelor, tot așa nici bisericile nu vor puté satisface interesele lor, décă ignoréză punctele de vedere ale statului. Cred și sunt convins, că voiŭ puté aduce servicii bisericei mele mai cu succes, décă voiŭ servi și patriei..... Scit, că raporturile învĕțĕmêntului nostru poporal nu sunt multumitóre. Imi voiŭ da silința, ca biserica nóstră sĕ întrebuințeze în sfera autonomiei sale tóte mijlócele, prin cari s'ar puté ajuta. Décă mijlócele n'ar fi suficiente, *vom apela și la ajutorul de stat*. Astfel, domnul meu, se întâlnesce interesul bine priceput al bisericei cu cel al statului... Situația economică a poporului nostru încă a apucat pe povîrniș. Biserica este dătóre a veni în ajutorul poporului. Acésta însĕ n'o póte face fără de a fi în armonie cu statul“.....

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Arme otrăvite.

(Ptomaine. — Alcaloidi. — Picrați. — Acid sulfuric.)

— De G. Todică. —

Fost-a odată și nu tocmai de demult, ba la dreptul vorbind, abia de câți-va ani. Groza de microbi își ajunsese culmea; bacteriologii își ajunseseră și dênșii apogeul mărirîi. Lumea credea, că pretutindeni, unde ajung baccilii teribili ai colerei, ciumei, frigurilor galbene și-ai altor flageluri microbiene — pretutindeni se respândesc numai decât și maladiile sus înșirate. Atunci ĕtă, că rĕsare pe orisonul politic și militar al Europai un straşnic anonim, propunênd din incidentul micilor resbele ce tocmai atunci le purta Rusia cu țĕrile din Asia centrală — un mijloc de atac cu totul conform spiritului acelor dile. Planul, ce propunea straşnicul anonim, era scurt și precis: décă Rușii vreau sĕ ia cu asalt o redută, n'au decât sĕ arunce cu tunurile bucăți de cadavre succombate în coleră séu în ciumă. Peste cetele de dușmani sĕ năpustesce în acest mod un flagel mai teribil decât glónțele de plumb, un flagel pe care nu-l pot combate nici obusurile, nici armele de fier ale strategiei moderne.

După esperiențele bactereologice continuate de atunci și până în dilele nóstre, adi nu mai judecăm lucrul atât de sinistru. Scim cu tótă siguranța, că planul cel năprasnic al impetuosului anonim nu ar avé succesele dorite. Pretutindeni, unde disposiția individuală și locală, nu favoriséză rĕspândirea bólei microbiene, nu va fi nici resultatul final, secerișul victimilor, prea abundent, restringêndu-se infecția asupra unui numĕr mărginit de indivizi.

Dér, la urma urmelor, nici partea strategică a planului nu este nouă. Nil novi sub sole! Ori cât de adênc privim în negura vremilor trecute, ómenii de multe-ori s'au folosit în luptele purtate cu fiarele și îndeosebi în luptele purtate cu semenii sĕi, de arme pestifere, séu de arme otrăvite. Istoria militară a evului vechiŭ, a evului de mijloc oferă esemple numeróse, că beligeranții aruncau cu baliste și catapulte cadavre sucombate în ciumă séu în coleră.

De arme otrăvite audim povestindu-se deja în Odyssea. Eroul simpatic al lui Homer și-a otrăvit vîrful săgeților cu sucuri de plante, — ér despre feciorul sĕu, Telemach, ne spune tradiția, că a murit de rana provenită de la o săgétă otrăvită. Și mai pregnant este ciclul de mituri, ce planau în jurul figurei lui Hercule. Sĕ ne aducem aminte de săgețile înveninate și de cămașa lui Nessus.

Săgeți otrăvite, a căror efect letal prin înmulțirea microbilor fabricanți de otrăvuri este nediscutabil, pregătiau deja — după spusele lui Herodot — Schiții. Omorau șerpi veninoși, lăsându-i sĕ putredéscă în amestec cu sânge uman și în genere sângele animalic și uman îl folosiau esclusiv în stare putrescentă, va sĕ dică în deplina putere a veninului fabricat de microbi (ptomaine).

Cât de întrebuințate sunt și astădi armele otrăvite, ne dovedesce ori-ce privire fugitivă în colecțiile etnografice. Dintre tóte otrăvile vegetale, cea mai făimósă este cu drept cuvênt *upasul*. *Upas* este extracția apósă a rădĕcinei unui arbust din Java și Borneo (Strychnas Tienté), și conține în părți esențiale strichnină, și anume într'o modificație specială, care omóră fórte repede între convulsiunile cunoscute ale strichninei.

Cu totul deosebit de acest Upas este *Anciiar-Upas*, produsul unui arbore din Japonia, otravă, care își manifestă efectul deja în atingere cu pielea. Omóră ómeni și vite în timp fórte scurt și a dat ansă la mituri și povești despre arbori veninoși, cari deja prin simple emanațiuni aburóse omóră ființele, cari se adăpostesc sub frundișul lor. Alte otrăvuri vegetale pentru săgeți sunt: *ticuna* Indianilor din valea Amazonului; *quabainul* extras din specii de apocynee la Africanii orientali; otrava *kombi* din o specie de strophantus la Negrii de lângă lacul Nyassa; otrava Hotentoților și Bușumanilor, estrasă din diferite specii de iérba lupului (Wolfsmilcharten) și otrava *echusa* a Ovambilor.

Cea mai cunoscută este însĕ otrava *Curare* a locuitorilor băstinași sud-americani, otravă, care se espórtă și ca articol de comerciŭ în Europa, și aici se întrebuințéză de multe-ori în medicină la bólele nervóse, dér în special la mii și deci de mii de vivisecțiuni, ca un mijloc escelent de paralisare. Provenind din o specie de strychnos, ea conține un alcaloid, *cu-*

Isprăvile archiepiscopului catolic Hornstein. Diarele opoziţionale din Bucurescĭ aduc amĕnunte interesante despre isprăvile archiepiscopului latin *Hornstein* din Bucurescĭ. După numitele diare Hornstein s'a decis a alimenta o vie propagandă maghiară în România. Étă d. e. ce scrie „Ţéra“:

„Ca prim gaj dat maghiarismului, Monseniorul Hornstein *suprimă învĕţămĕntul limbei române la Seminarul catolic din Bucurescĭ, substituindu-i limba unguréscă.* In luna Iunie anul trecut, archiepiscopul Hornstein a cumpĕrat pe suma de 57,888 lei, luând sarcinile creditului pe séma lui, nisce case din strada Polonă nr. 25 aparţiuĕnd d-nei vĕduve Rosetti. Neavĕnd avere personală, Monseniorul catolic nu ar fi putut plăti o asemenea sumă din punga lui. A putut s'o facă cu ajutorul societăţii maghiare Sf. Ladislau. Aceste case au fost imediat transformate în şcólă ungurescă cu autorisarea actualului guvern român....

Situaţia în Balcanĭ.

In consiliul de miniştri ţinut la Eliseu, sub preşedinţa d-lui *Loubet*, ministrul afacerilor strĕine *Delcassé* a comunicat, că a transmis Marţĭ ambasadorului frances de la Constantinopol, d-l Constant, instrucţiunile necesare, recomandându-i de a stărui cu hotărîre, pe lângă Pórtă, pentru-ca acésta sĕ adopte şi sĕ aplice în Macedonia proiectul de reforme, alcătuit de Austro-Ungaria şi Rusia.

*

Demersul representanţilor puterilor la Sultan n'a făcut mare impresie. Declaraţiile representanţilor Germaniei, Franţei şi Italiei, că sprijină cu energie programul austro-rus, departe de a avé de efect o încetare a pregătirilor de rĕsboiŭ, din potrivă a hotărît guvernul otoman sĕ continue cu aceste pregătirĭ.

Ast-fel s'au luat acum mĕsurĭ, ca şi C. F. O. sĕ fie gata pentru transportarea trupelor. Serviciul telegrafic de asemenea s'a organisat peste tot ca pentru timp de rĕsboiŭ.

Comandanţii trupelor de represiune internă au primit ordine sĕ grăbéscă cu stîrpirea bandelor, şi comandanţii s'au pus pe lucru cu aşa energie şi desfăşurare de forţe, încât populaţiile revoluţionare sunt înspăimĕntate.

*

In Anglia unde s'a păstrat o atitudine mai reservată, cercurile politice cred, că este imposibil sĕ se restabiléscă ordinea în Macedonia pe cale pacinică.

*

Din Sevastopol se comunică diarului „Standard“, că aci se grămădesce cu tótă graba o mare mulţime de material de rĕsboiŭ, gata spre a fi imediat imbarcat. Se dice, că în casul unei ciocnirĭ rusoturcă, escadra rusă din Marea-Négră va demonstra la întrarea în Bosfor, pe când în acelaşi timp o armată rusă va debarca în porturile din Burgas şi Varna.

*

Mai mulţĭ deputaţĭ, aparţinĕnd minorităţii, au atacat în Sobranie guvernul pentru mĕsurile luate contra comitetelor macedonene. Partidele din oposiţie fac capital politic din mĕsurile acestea. Numai democraţii tinerĭ recunosc motivele estra-ordinare, carĭ au îndemnat pe guvern sĕ recurgă la aceste mĕsurĭ. Ei doresc însĕ, ca guvernul sĕ nu persiste în hotărîrea de a disolva comitetele, ci numai stabilirea activităţii lor în limitele societăţilor de binefacere.

*

Din sursă diplomatică autorisată, se anunţă, că între Pórtă şi guvernul din Atena se urméză tratărĭ, în vederea unui rĕsboiŭ în Orient.

Propunerile au fost făcute de Turcia.

E vorba de încheierea unei alianţe greco-turcă, contra unui atac armat al Bulgariei.

Pórta s'ar mulţumi chiar numai cu asigurarea unei atitudinĭ neutre din partea Greciei.

In schimbul acestui concurs, Turcia e gata sĕ consimtă la anexarea Cretei.

*

„*Nowoje Wremja*“, mare diar oficios din Petersburg, vorbesce în termenĭ semnificativĭ de numirea amiralului Skrydlow ca comandant suprem al flotei ruse din Marea-Négră. Diarul rusesc, cu acéstă ocasie, stărue asupra succeselor amiralului, în demonstraţiunile navale din apele Chinei, pe vremea agitaţiunei boxere.

Lucrul are importanţa lui deosebită. „Nowoje Wremja“, cu tótă rigórea censurei moscovite, a pus punctul pe *i*, lăsând sĕ se înţelégă, că presenţa amiralului Skrydlow la comandamentul flotei din Marea-Négră însemnéză, că Rusia e hotărîtă sĕ deschidă din tóte părţile, focul asupra Turciei.

*

Cu ocasia discuţiunei din „Reichsrath“ asupra proiectului de lege pentru mărirea contingentului militar, contele *Welsersheimb*, ministrul apĕrării ţĕrii, a dis, că armata nu servesce numai interesele dinastice. „Votaţĭ acest proiect de lege pentru binele monarchiei, care are trebuinţă de-o bună şi puternică armată“.

*

O depeşă din *Sofia* spune, că guvernul a depus, în Sobranie, un proiect pentru un credit de 200,000 francĭ *în vederea întărirei frontierei.*

*

Ştefan *Mihailovszky*, intervievat la Sofia, a declarat, că disolvarea comitetelor macedonene şi arestarea capilor, nu va împiedeca isbucnirea revoluţiunei în Macedonia. Revoluţiunea e pregătită de mult şi nu mai e indispensabil presenţa şefilor.

*

„*Daily News*“ afirmă, după informaţii sigure, că *Sarafoff* a fost favorisat în fuga sa din Sofia de însu-şĭ guvernul bulgar. Numai ast-fel şeful ocult al bandelor n'a putut fi arestat.

Demonstraţie contra proiectelor militare.

Scim că Sâmbătă a sosit în Budapesta o deputaţiune de peste o sută de membrii, ca sĕ presenteze presidentului dietei un protest al cetăţenilor din *Félegyhaza* contra proiectelor militare. Deputaţiunei i-s'a făcut o primire splendidă. La gara din Budapesta a fost întĕmpinată de o mare mulţime de ómenĭ, între carĭ şi tinerimea universitară, în numele căreia studentul în drept *Hoffmann* Otto a ţinut un discurs. S'au ţinut şi alte discursurĭ.

De la gară convoiul a plecat în oraş, cântând „Himnul“ şi „Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos“. S'audiau apoi strigărĭ de: „Trăiéscă armata independentă maghiară“, „Abzug Fejervary“, „Eljen Zichy!“ ş. a. Massa de popor — căcĭ se adunară mulţĭ pe stradă — începu sĕ cânte:

„Szaz svarczgelb egy sorba
Menek a pokalba
Fejerváry elö'
Ördögnek sem kell ö
Eljen Zich Jenö

Un cântec de pe vremea lui Rakoczy, însĕ parodisat.

Când convoiul a ajuns dinaintea camerei, grupul deputaţiunei se separă. şi însoţit de deputaţĭ s'a dus la palatul dietei. Aicĭ conducĕtorul deputaţiunei *Toth* Emeric a predat contelui Apponyi, presidentul dietei, protestul cetăţenilor din Félegyhaza. Contele *Apponyi* rĕspundĕnd a dis că va preda dietei petiţia.

La amiadĭ s'a dat un mare banchet în onórea deputaţiunĭ. S'au ţinut toaste late şi umflate.

Conflictul între guvernul frances şi între Vatican.

Ministrul preşedinte *Combes* s'a cam stricat cu partidul socialist şi radical republican prin cunoscuta sa declaraţie din camera francesă. El a cădut tot-odată în disgraţia puternicilor Evrei şi francmasonĭ, fără de carĭ adĭ în Franţa nu se mai póte guverna. Nu le-a fost suficientă declaraţia ulterióră, prin care Combes se încércă a atenua efectul primei declaraţii. I-se cer alte dovedĭ mai radicale. Şi Combes a găsit un mijloc. A numit trei episcopĭ fără sĕ mai întrebe înainte de numire la Vatican, décă episcopii respectivĭ sunt séu nu agreaţĭ?

Papa le-a dat cu tóte acestea bula de învestitură, însĕ ce sĕ vedĭ? Combes şi în bulă a găsit un nod în papură. Bula avea adecă textul: Respublica *nobis* nominavit, adecă republica ni-a numit. Combes a protestat contra cuvĕntului *nobis,* considerându-l ca jicnitor suveranităţii republicei. „Republica nu numesce episcopĭ pentru altcineva (nobis=Papei) ci pentru sine însaşĭ. Bula de investitură a Papei este numai o formalitate,“ dise Combes.

Diarul „Figaro“ spune, că asemenea conflicte s'au mai ivit între guvernul frances şi vatican şi mai înainte. S'a întĕmplat şi altă-dată că episcopii numiţĭ de guvern, nu şĭ-au putut ocupa scaunul din causa că trei papĭ de-arĕndul au refusat a-i întări. Când numĕrul episcopilor s'a urcat la 35 regele n'a avut încontro şi a cedat.

In ce privesce pe „*nobis*“, acest cuvênt a fost întrebuinţat, după cum spune *Débats* de la 1803 fără nicĭ o împotrivire în tóte bulele.

La 1871 Decemvrie însĕ s'a întâmplat, că bula prin care se instituia episcopul de Quimper conţinea textul: „Te *nobis* ad hoc per suas patentes litteras *praesentaverit.* Guvernul a protestat. — Cancelaria romană a schimbat cuvĕntul praesentare cu *nominare* a lăsat însĕ pe *nobis.*

La numirea episcopului de Saint-Dénis (Maiŭ 1872), comisiunea provisorică care atuncĭ ţinea locul consiliului de stat, s'a neliniştit érăşĭ de nobis. După mai multe schimbărĭ de note urmate între guvern şi Vatican, guvernul a dat un decret în care admite întrebuinţarea lui nobis, declară însĕ, că acel cuvênt nu alteréză întru nimic dreptul de liberă disposiţie a republicei.

Impĕratul Wilhelm şi revelaţiunea creştină.

Profesorul *Delitzsch*, un cunoscut archiolog biblic, ţinuse nisce conferenţe despre carĭ s'au scris multe prin tóte diarele sub titlul „Babel und Bibel“ (babilonia şi biblia). Profesorul Delitzsch în a doua sa conferenţă a întrebuinţat un ton polemic contra acelor, carĭ susţin *revelaţiunea divină*, pe care Delitzsch o tăgăduesce, séu mai bine o reduce la lucrurĭ istorice curat omenescĭ. Diarul „*Grenzboten*“ din Lipsca publică în ultimul sĕu numĕr un

---

rarina, care nu provócă convulsiunĭ, dér omóră nervii motoricĭ (centrifugalĭ), în vreme ce nervii sensitivĭ (centripetalĭ) îĭ lasă neatinşĭ. Cel intoxicat de curare rĕmâne conscient până aprópe în momentul morţii şi succombă în amorţirea muşchilor de la piept şi în încetarea respiraţiei.

Intrebuinţarea de otrăvurĭ vegetale pentru ungerea vĕrfurilor săgeţii era binevenită pentru popórele vĕnătóre, când ţintiau după fiare sĕlbatice. Mórtea urma inevitabil după o rănire cât de uşóră.

Săgeţile înveninate erau tot atât de binevenite şi în luptele cu ómenii. Sĕlbaticului crud i-se părea mai domol, décă duşmanul era atins de un venin mai puţin energic, dér tot atât de sigur. Spre acest scop a descoperit, mii de anĭ înaintea bacteriologiei nóstre, otrăvurile microbiene ale putrefacţiilor, a căror sucurĭ infernale le combinau cu otrăvurĭ vegetale pentru a-le potenţa efectul. Când Indianul din Guiana întrebuinţéză *curara* pentru luptă, el o amestecă cu venin cadaveric din şerpĭ şi furnicĭ veninóse, care şi în stare uscată rĕmâne cu efect o serie întrégă de anĭ. Alţĭ sĕlbaticĭ îşĭ prepară otrăvurile pentru săgeţĭ din amestecul unor plante toxice şi bureţĭ cu otrăvurĭ cadaverice, obţinute din scorpii, miriapode, furnicĭ galbene, brósce, tarantele, şerpĭ etc. în tóte combinaţiile posibile, câte odată prin procedurĭ extrem de greţóse.

De când se întrebuinţéză armele otrăvite?

Din copilăria némului omenesc. In lupta cu fiarele pădurilor omul se putea apĕra numai cu arme perfide.

Inventarea prafului de puşcă a restrîns întrebuinţarea săgeţilor veninóse, dér Europenii luminaţĭ sciau maniera preparaţiunei acelora, şi nu se sfiau de a-le întrebuinţa în tóte casurile, când gelosia, orgoliul şi intriga deslănţuiau patimile. Don-Juanii şi grisetele nu erau scrupuloşĭ în alegerea mijlócelor de combatere. Multele legende de otrăvirĭ misteriόse au tot-déuna un fond real. Cămaşa lui *Nessus* îşĭ află demnă imitaţie în mănuşile impregnate — probabil — cu otravă, pe carĭ făimósa contesă *Casel* le-a dăruit unei tinere domnişóre de curte, temĕndu-se, ca sĕ nu-i devină rivală periculósă. Domnişóra a repausat peste câte-va dile de mórte grόznică şi neesplicabilă.

Astădĭ, devenit'am óre mai blândĭ, mai miloşĭ, mai umanĭ? Nu pré.

Sub planul sfânt de înfrăţire
Domnesce ura bestială,
Tot omul e vrăşmaş la pândă,
Tótă crudimea e o fală.
(Vlăhuţă).

Aparatele distructive ţin pas cu invenţiile sciinţifice, deşi nimenĭ nu e atât de pacinic, ca tocmai inventatorul. Bietul inventator nu caută decât adevĕrul, domnul „cocoş, consciu de onórea sa“ aplică acelaşi procedeu pentru a toca adevĕrul în cap.

Dinamita, pe cât servesce la spargerea de stâncĭ înderătnice, pe atât servesce şi la spargerĭ de adăpostirĭ pacinice: după-cum agentul manipulator e un Lesseps, séu un Herostrat. Intrebuinţarea de arme otrăvite e sever oprită prin dreptul internaţional al ginţilor, dér în vreme de rĕsboiŭ cine controléză amĕnunţit felul armelor? N'au întrebuinţat óre Englesii, în ultimul rĕsboiŭ cu Burii, obuzurĭ cu picraţĭ [acid picric = trimitrofenol, C_6 H_2 (N O_2 O_3 H în diferitele sale combinaţii: ca picrat de potasiu, picrat de stronţiu etc]?

Aşa se dice. Englesii, în faţa acestor învinuirĭ, se spală pe mânĭ, ca Pilat, dér tocmai acéstă scusă, îĭ acusă şi mai crâncen.

Zădarnic! — Lupta se'nteţesce,
Şi nu-i alegere de armă,
Sub pumnul grosolan al forţei
Dreptatea celui slab se sfarmă.

Durerile vin tot mai multe,
Mai marĭ şi mai adânc simţite:
De unde sapĭ lumina, curge
Un întunerec, ce te înghite!
(Vlăhuţă).

Orgoliul, ambiţia órbă, trufia, susţin încă în tălpĭ o sumă însemnată de obiceiurĭ leit-poleit sĕlbatice: începĕnd de la duel şi terminând cu becisnicile opintirĭ după titlurĭ. Gelosia, acest sentiment omenesc-dobitocesc, în pornirile sale înverşunate, recurge fórte des la magazia prafului de puşcă şi a otrăvurilor de diferite specii. Vorba lui Caragiale. („D'ale Carnavalului“, I, 9).

Miţa. Vedĭ tu sticluţa asta? (scóte din buzunar o sticluţă şi i-o arată).

Nae. Ei, ce?

Miţa. Scii ce are înăuntru?

Nae. Cernélă...

Miţa. Nu cernélă, neică,... vitrion englezesc!

Nae. (Dându-se înapoi). Vitrion? Eştĭ nebună?

autograf al împěratului, în care îșĭ precisézǎ punctul sěu de vedere față cu a doua conferență a lui Delitzsch și ajunge la următórele conclusiunĭ:

a) *Cred într'unul Dumnedeu.*

b) Noi ómenii, avem nevoie, spre a-l face cunoscut de o formă, mai ales pentru copiiĭ noștri.

c) Acéstă formă a fost până acuma testamentul vechiŭ, în felul cum ni s'a transmis. Forma acésta, cercetându-se inscripțiile și săpăturile, de sigur se va schimba în mod esențial, asta nu impórtă. Și nu impórtă niciĭ aceea, că prin acésta se pierde mult din nimbul poporului ales. Simburele și conținutul rěmâne același: *Dumnedeu și lucrarea lui.* Nicĭ odată religiunea n'a fost resultatul sciinței, ci efluxul inimei și al existenței omului din contactul sěu cu Dumnedeu.

Impěratul mai spune, că regretă că profesorul *Delitzsch* a părăsit punctul de vedere al istoricului și assyrologului sever și a ajuns la nisce hipotese religióse nebulóse și hasardate, față cu carĭ el împěratul, se aflǎ pe un teren cu desăvîrșire opus. Impěratul îșĭ esplică părerile sale asupra doctrinei revelațiunei: Dumnedeu se relevézǎ *istoricesce* în spiritele luminate, cum a fost d. e. Wilhelm cel mare, ér în privința *religiei*: în profețĭ și în Christos, care este *Dumnedeu în chip omenesc,* ceeace Delitzsch din nenorocire nu recunósce.

SCIRILE DILEI.

— 10 (23) Februarie.

Trei ierarchĭ. Cetim în „Unirea“ din Blașiŭ: Diua patronilor gimnasiului nostru a fost sěrbată și anul acesta cu splendórea din trecut. La ședința festivă, ținută Joi după liturgie, celebrată de directorul Iosif Hossu asistat de profesorii de la institutele de învěțămênt, — a luat parte un public numeros și distins în frunte cu Escel. Sa Metropolitul, R.-smii canonici Mateiu, Dr. Hossu, Dr. Szmigelski, Uilacan și Dr. Marcu, profesorii de la institutele de învěțămênt și alții. Programa ședinței a fost următórea: 1) Marș, orchestra gimnasială. 2) „Patronii noștri“ elogiu S.-lor Trei ierarchĭ, de Aurel Esca, secretarul societății. 3) „Imnul studențesc“, de E. Wachmann, corul gimn. 4) Blăstěmul trădării“, de G. Coșbuc, declam. de Aurel Dobrescu, stud. cl. VIII. 5) „Hitehagyott“, de Kemenes F., declamată de Iuliu Hățeganu, stud. cl. VII. 6) Uvertura la balada „Erculean“ de Iacob *Mureșianu* 7) Marcellus, din Vergil. Aen. VI decl. de Alesandru Rus, stud. cl. VIII. 8) *Ἀνδρομάχης γόος*, din Iliadă cant. XXII. decl. de Vasilie Fulicea, stud. cl. VIII. 9) „Doi cu doi“, de Iacobits, corul gimn. 10) „Die Kreutzschau“ de Ad. von Chamisso, decl. de Iuliu Hossu, stud. cl. VII. 11) Marș final, orchestra gimnasială. Singuraticele puncte au fost esecutate precis și bine. La sfêrșit Esc. Sa Metropolitul Victor, lăudând pe studențĭ, pentru feliul cum onoréză pe patronii gimnasiului, îĭ îndémnă sě-i urmeze ca pilde strălucite. Séra a urmat în sala de gimnastică tradiționalul bal.

Un bărbat fruntaș sas a repausat dilele acestea aicĭ în Brașov. Acesta e Dr. *Eugen de Trauschenfels,* consilier al Curții, consilier în pensiune al consistorului, superior c. r. și decorat cu mai multe ordine. El șĭ-a dat sufletul în diua de 20 Februarie și a fost înmormêntat în diua de 22 Februarie a. c. în cimiterul evangelic din Brașov. Repausatul era în etate de 70 anĭ. Il jelesce věduva Sofia n. Schmidt.

„Consumul“, societate comercială în Blașiŭ, ș'a ținut Sâmbăta trecută a XI-a adunare generală. In raportul direcțiunei se arată, că și anul acesta bilanțul se încheie c'un *deficit de aprópe 4000 cor.* respective de *13 mii* cu cel din anul trecut „Unirea“ spune, că era o formală bandă, care de anĭ făcea în prăvălie cele mai marĭ malversațiunĭ, aducênd institutul în încurcăturĭ.

Respingere de indigenat. Senatul român a respins Vinerĭ un al doilea indigenat de Evreu, pe acel al lui Avram Solomon. Cu o di mai înainte, maturul corp respinsese pe acel al lui Dr. Lustgarten, care fusese deja votat de Cameră.

Arestărĭ în Berlin. O telegramă din Berlin anunță arestarea comisionarului *Kowo,* complicele avocatului-samsar *Liebling* la încercarea de șantaj contra Statului român și a lui Disconto-Gesellschaft în afacerea titlurilor de rentă română. Se scie că îndată ce a luat cunoscință de memoriul parchetului din Bucurescĭ, parchetul din Berlin a lansat mandate de arestare contra celor doi escrocĭ. Liebling a putut fi arestat Vinerea trecută; Kowo însě prindênd de veste, dispăru. Erĭ la interval de opt dile, Kowo a putut fi găsit și arestat.

O capriórǎ hoță. Dilele acestea Pavel *Todea* din Agoștin mergea din Miclușa spre casă. Pe Oltul înghețat Todea zăresce o căpriórǎ, care se tot încerca sě mérgă mai departe și nu puté, căcĭ ghiața era din cale afară lucie. Biata căpriórǎ tot mereu cădea. Pavel vědênd căpriórа șĭ-a dis: uite ce vênat eftin și s'a dus sě prindă căpriórа. Ca sě fie mai ușor șĭ-a descins șerparul și l'a încins pe lângă gâtul căpriorei. După ce a scos'o la mal, căpriórа simțind pămênt sub piciórele ei s'a încercat sě scape. Todea nu o lăsa. Luptându-se așa unul cu altul, căpriórа îl calcă pe Todea pe nojițe. Todea cade la pămênt, ér capra fuge în pădure cu șerpar cu tot. In șerpar erau 180 coróne...

O carte politică maghiară.

(4) — Fine. —

Autorul se ocupă aicĭ cu activitatea „unei fracțiunĭ micĭ“ din România grupată în jurul „*Ligei Culturale*“, care „a luat în mână nisce arme cu carĭ nu numai că se vor răni pe sine înșișĭ, dér îșĭ primejduesc chiar viéța și îșĭ sapă mormêntul propriei lor patrii“. Ișĭ esprimă însě speranța, că după mórtea lui Vasile *Urechià,* întemeiătorul și sufletul acelei mișcărĭ, activitatea „estremilor“ va da îndĕrĕt.

Ținta așa dișilor estremĭ, respective a „Ligei culturale“ autorul crede, că ar fi țintă politică și ar fi îndreptată contra Ungariei. Étă ce dice d-l Lakos:

„Sě aruncăm o privire împrejur și sě vedem, ce vor ei?

Ei nu vor nicĭ mai mult, nicĭ mai puțin, decât sě dobîndéscă pentru România: Transilvania cu comitatele vecine până la Tisa, Banatul timișan până la Mureș și sě alcătuéscă astfel Dacia mare, adecă România unită (??)

„Idea, deși cam îndrăznéță, e frumósă și ideală. Dér cum cred estremii românĭ, că o vor puté realisa?

„Din propriele lor puterĭ de sigur nu. Prin urmare cu ajutor strěin.

„E de prisos sě o spunem, că acea putere streină, care promite marea cu sarea și care alérgă sě mântuie și sě libereze tóte popórele asuprite (afară de Burĭ și de proprii sěi fii) este — generósa Rusie.

„In adevěr consternația nóstră e mare(!) când vedem că'în generația actuală a României, care trebue sě cunóscă purtarea ingrată a Rusiei față cu România înainte de asta cu un sfert de secol, se mai află un singur patriot adevěrat român, care sě aibă simpatii pentru Rusia și care sě încrede în promisiunile ei.“

Spre a ilustra ingratitudinea Rusiei față cu România la 1878, autorul citézǎ un pasagiu din cartea sa „Reamintirĭ asupra Turciei“, în care se arată îngâmfarea Rusiei în cursul rěsboiului și nerecunoscința ei după rěsboiŭ. Apoi continuă:

„Décă prin urmare Rusia a rěsplătit în așa chip serviciile neprețuite ce i-le-a adus România, întrebăm: Ce s'ar întêmpla în casul, când nu România ar ajuta pe Rusia, ci din contră Rusia ar ajuta pe România în ajungerea vr'unui scop, cum îl contempléză de pildă estremii?

„Prin urmare eventuala realisare a planului adevěrat îndrăsneț, dér frumos și ideal, ar fi echivalentă cu ștergerea regatului român de pe harta Europei și înlocuirea lui cu Slavia cea mare“...

D-l Lakos îi împarte pe așa numiții estremĭ în două clase: 1) aceia, carĭ sunt aderenții unei idei din convingere și 2) a doua clasă mult mai numěrósă, carĭ urmăresce folóse materiale și stă în serviciul Rusiei (?)

Autorul dă sfaturĭ cum ar trebui sě procedeze guvernul față cu unii și față cu alții. Laudă înțelepciunea guvernului actual atât în měsurile interne, cât și in měsurile luate în politica esternă. Nu aprobă însě din měsurile interne două 1) Că a redus pensia ofițerilor și 2) că a luat měsurĭ contra rassei semite.

România, urméză d-nul Lakos, este slabă față cu curentul slavic. Și nu numai interesul ei, dér și interesul Austro-Ungariei, Germaniei și chiar a Angliei ar fi, ca România sě fie tare și sě i-se păstreze nu numai integritatea, dér sě i-se restitue vechile hotare *până la Nistru.*

Austro-Ungaria, Germania, Turcia, Anglia și póte și Italia ar puté ușor cădé de acord, sě se ia měsurĭ și garanții de precauțiune, ca independența României sě fie scutită de influențe rusescĭ, bunăóră, cum e scutită *Elveția.*

Și ca sě nu fie scutirea acésta ilusorică, numitele puterĭ ar trebui sě esercíteze un control sever, sě nu se repete casul întêmplat de curênd cu locotenent-colonelul rus Leontinovicĭ, atașat militar în Bucurescĭ, care nu plătise chirie de mai mulțĭ anĭ. Pentru datoria acésta și pentru alte datorii, când portăreii s'au încercat sě pună sechestru, el a protestat invocând motivul, că locuința sa este exteritorială. In loc sě i-se dea însě satisfacție României, sub presiunea din Petersburg, Leontinovicĭ a fost decorat cu crucea de cavaler a „Corónei României“ (?)

Din tóte acestea resultă, după părerea autorului, că puterile ar trebui sě garanteze neutralitatea României. Acesta ar fi singurul mijloc, prin care s'ar preveni o catastrofă, ce amenință din partea „Chestiunei Orientale“ și în legătură cu acésta s'ar pune zăgaz realisării ideii slave.

Stărĭ deplorabile.

Bicaz, 25 Ian. 1903.

Onorate d-le Redactor! Erĭ s'a întêmplat în comuna nóstră alegerea oficialilor comunalĭ pe un nou period de trei anĭ, cu care ocasiune a trebuit sě vedem și de astă-dată, cum sě violéză legea, cum este călcat în piciórе unicul drept la care mai ține și bietul popor român, adecă dreptul de alegere. A trebuit sě constatăm mai încolo și de astă-dată, precum de nenuměrate-orĭ am constatat, cum o parte din preoții noștri uitându-și de chemarea lor cea preasfântă, conduc turma încredințată lor pe căi rětăcite și în loc de a alimenta séu nutri simțěmêntul național în aceste dile de restriste, îl sufócă séu chiar înădușe, și astfel nimicesc interesele proprii ale poporului.

In comuna nóstră de 6200 locuitori românĭ deja de decenii ni-se impune din partea solgăbirěului, sprijinit de unii renegațĭ, primar armean, casier poleac și subnotar sěcuiŭ, carĭ nu numai că sunt strěinĭ de tot ce e românesc, ci în special ei sunt chemațĭ — după șoviniștĭ — a representa elementul maghiar între Românĭ.

E lucru trist, că împrejurările acestea de mare însemnătate nu jicnesc inteligența nóstră și în special pe preoții noștri, ci din contră, cea mai mare parte din ei se arată mulțumițĭ. Óre consciința ce dice la tóte acestea, cu ce este momit acel judecător drept? De sigur cu interesele lor private, carĭ sunt de multe felurĭ.

Inaintea alegerii acesteia deja cu sěptěmânĭ s'au început corteșirile obicĭnuite printre cei de altă limbă. Așa d-l preot Demetriu Drăgan a mers cu Miklós Lukács și cu Csató Iozef, primul candidat de primar, al doilea de sub-notar, chiar și pe la crișme, unde mai mulțĭ se adună ca la sf. biserică, ca pe lângă vin și rachiu mai mulțĭ partisanĭ sě câștige preferiților lui față de alțĭ candidațĭ românĭ cu mult mai demnĭ. Măcar sfinția sa s'a putut convinge despre sentimentul ce-l pórtă cei strěinĭ față de poporul român și de conducětorii aceluia, când mai anii trecuțĭ a fost arătat la forul judecătoresc civil de către un crișmar ungur, că cu ocasiunea unei petrecerĭ în prea cinstita crâșma lui, d-l părinte ar fi insultat statul maghiar, causându-i prin acésta multe spese, neplăcerĭ, ba chiar și necinste. D-l preot Pompeiŭ Butnariŭ apoi a făcut tot așa la unicul sěu pretin sincer Nagy Gyula, crișmar, față de care sfinția sa arată un deosebit afect. Și óre pentru-ce? Pentru-că nu e nicĭ de religiunea sfinției sale, ci e ungur reformat, pórtă simțěminte strěine pentru poporul român și pentru conducětorii aceluia, cum s'a vědut din procedura lui mai sus amintită față de părintele Drăgan? Un al patrulea cas sě retace. Cu acesta împreună s'a luptat d-l părinte din rěsputerĭ, ca nu numai sě rěmână limbele strěine in fruntea poporului român, ci că și acei Românĭ, carĭ—grație poporului, care tot mai are puțină consciință nenimicită — s'au incumetat a ocupa vre-un post mai mic, sě fie degradațĭ și în locul lor sě ajungă alții strěinĭ, mai cu sémă la postul de sub-primar vecinul sěu Wivirszki Iozsef, poleac.

Apoi că ceilalțĭ domnĭ preoțĭ Simion și Iuon Cotta — afară de Aurel Rațiu, care în secret tot pre strěinĭ i-a protejat — de astă-dată au arătat puțin simț de naționalitate, sě póte atribui numai interesului lor privat, avênd adecă aspiranțĭ la ceva posturĭ, rude de ale lor. Apoi avem între alții un proprietar cu numele Tóder Timariu, care cu tóte că nu e om cu carte, bucurându-se de o avere bunicică, are óre care popularitate și astfel și el — póte presionat și de nepotul sěu Pompei Butnariŭ, preot — protejéză limbele strěine, numai din simplul motiv, că dându-le el bună diua, îl învrednicesc de o mulțămită și când le aduce ceva darurĭ, îl mai pun și pe scaun sě șédă.

Astfel a pregătit pe popor „luminătorii“ lui pentru diua alegerii.

(Va urma.)

ULTIME SCIRI.

Viena, 22 Februarie. Se crede, că va trece mult timp până-ce Pórta va da un rěspuns la memoriul ce i-l'au înaintat Austro-Ungaria și Rusia în privința reformelor. Memoriul a fost remis adĭ Pórtei prin ambasadorii Calice și Sinovjew.

Constantinopol, 22 Februarie. Directorul căilor ferate turcescĭ a fost însărcinat sě organiseze la Salonic transporturĭ militare turcescĭ.

Mița. Da, vitrion. Țĭ-e frică?

Nae. Firesce, că mĭ-e frică, na!

Mița. Pentru-ce, décă te scii curat?

Nae. Pentru-că tu nu scii ce e vitrionul.

Mița. Ba da, e un fel de metal.

Nae. Nu scii ce póte face?

Mița. Ba da, pârlesce, neică; arde, bibicule, momentan tot, tot și mai ales ochii!“

Observarea dramaturgului e fixată din viéța reală. In tóte orașele capitale și necapitale, cronica scandalósă a dilelor e des întrețesută de episóde picante ale gelosiei și amorului dobitocesc, în carĭ nu odată otrăvurilor li-se vine actul din urmă, cu deosebire décă eroina séu eroul sunt tipurĭ criminale, cam în feliul celor remarcate de Lombroso. Insu-șĭ scriitorul acestor șire scie un cas eclatant petrecut abia de câțĭ-va anĭ în Bucurescĭ, a cărui scenerie și acțiune întrec pe departe sceneria și acțiunea, înfățișate de Caragiale, arma fiind tot acidul sulfuric (vitriol séu vitrion, cum îi dice Mița d-lui Caragiale).

Când —

S'arunc a patimilor valurĭ
Din șubredele stăvilare:
Peste pulberea de pravilĭ
Domnesce órba 'nverșunare.

(*Vlăhuță*).

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 20 Februarie 1903.

Mĕsura hectolitră (gr.)	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	13	70
"	Grâu mijlociu . . .	13	50
"	Grâu mai slab . . .	13	20
"	Grâu amestecat . .	9	80
"	Sĕcară frumósă. . .	8	40
"	Sĕcară mijlociă. . .	8	20
"	Orz frumos	7	20
"	Orz mijlociu	7	10
"	Ovĕs frumos. . . .	5	50
"	Ovĕs mijlociu . . .	5	20
"	Cucuruz	9	60
"	Mălaiu (meiŭ) . . .	8	—
"	Mazăre.	16	—
"	Linte	16	—
"	Fasole	18	—
"	Sĕmênță de in . . .	17	80
"	Sĕmênță de cânepă .	7	50
"	Cartofi.	1	30
"	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	96
"	Carne de porc . . .	1	04
"	Carne de berbece. .	—	72
100 kil	Sĕu de vită prospĕt .	44	—
"	Sĕu de vită topit .	64	—

Bursa de Bucuresci

din 18 Febr 1903

Valori	Do-bêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct.	99.3/4
" " Impr. 1892 . . .	5 "	Ian.-Iul.	98.3/4
" " din 1893 . . .	5 "	" "	98 3/4
" " 1894 int. 6 mil. .	5 "	Apr.-Oct.	—.—
" " Impr. de 32½ mil.	4 "	Ian.-Iul.	87.—
" " Impr. de 50 mil.	4 "	" "	87.—
" " Impr. de 274 m. 1890	4 "	" "	87.3/4
" " Impr de 45 m. 1891	4 "	" "	87.1/2
" " Im de 120 mil. 1894	4 "	" "	87.1/4
" " Impr de 90 mil. 1896	4 "	" "	87.—
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6 "	Mai-Nov.	87 —
" Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	—.—
" comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
" " " din 1884	5 "	Mai-Nov	—.—
" " " din 1888	5 "	Iun.-Dec.	—.—
" " " din 1890	5 "	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5 "	Ian.-Iul.	99 —
Scris. fonciare rurale din 1890	4 "	" "	88.—
" " urbane Bucuresc	5 "	" "	87.3/4
" " " Iașĭ . .	5 "	" "	81.—
Oblig. Soc. de basalt artificialĭ	6 "	" "	—.—
	V. N.		—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	.
Banca Nation. ult. div. 84.—	500	intr. v.	—.—
Banca agricolă.	500	150 v.	2140.
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr v.	220.—
Naționala de asig. ult. div. lei 43	200	" "	110.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	" "	395.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	" "	395.—
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	" "	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult. 4 lei	100	" "	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " " 2 em. u. d. 0	1000	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	" "	—.—
„Bistrița“ soc. p. f. hârtii 30 l.	1000	" "	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	" "	—.—
20 francĭ aur	—	" "	—.—
Fabricile Unite de gazóse. . .	12	" "	—.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 18 Febr. 1903

Sĕmințe	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilograme dela	până la
Grâu Bănătenesc . . .	80	8.15	8.50
Grâu dela Tisa	80	8 05	8.20
Grâu de Pesta	80	8.10	8.20
Grâu de Alba regală . .	80	.—	.—
Grâu de Bácska	80	—	.—
Grâu unguresc de nord .	80	.—	.—
Grâu românesc	80	.—	.—

Semințe vechĭ orĭ nouĕ	Soiul	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilograme dela	până la
Sĕcara .		70—72	6.75	6.85
Orz . . .	nutreț. .	60—62	6.65	6.70
Orz . .	de rachiu	62—64	5.80	6.—
Orz . . .	de bere .	64—66	5 60	5.70
Ovĕs . . .		——	.—	.—
Cucuruz . .	bănățen .	75	.—	.—
Cucuruz . .	alt soiu .	73	—.—	—.—
Cucuruz . .	" "			
Hirișcă . .			5.75	6.—

Producte div.	Soiul	Cursul (Prețul per 100 de chilograme) dela	până
Săm. de trifoiu	Luțernă ungur.	48.—	54.—
"	" transilvană	60 —	64.—
"	" bănățénă	—.—	—.—
"	" roșiă . .	65.—	68 —
Ulei de rapiță	rafinat duplu .	—.—	—.—
Ulei de in . .		—.—	—.—
Unsóre de porc	dela Pesta . .	75.—	75.50
" "	dela țéră . . .	—.—	—.—
Slănină . . .	svêntată . . .	63.—	63 50
Prune	din Bosnia . .	13.50	14 —
"		14.50	15.—
Lictar	Slavon și Serbia	16.50	17.—
"	din Serbia în s.	12.25	12.50
Nucĭ	slavon nou . .	13.25	13.50
Gogoșĭ. . . .	sêrbesc . . .	—.—	—.—
"	din Ungaria . .	—.—	—.—
Miere	unguresci. . .	—.—	—.—
"	sêrbescĭ . .	.—	—.—
Céră	brut . .	—.—	—.—
Spirt . . .	Drojdiuțe de s.	—.—	—.—

„ECONOMUL“, institut de credit și economii, societate pe acțiunĭ în Cluj.

CONVOCARE.

„Economul“, institut de credit și de economii, societate pe acțiĭ, în **Cluj**, își va ținea a

XVII-a Adunare generală ordinară,

în 18 Martie st. n. 1903, diminéța **la órele 10** în localitatea institutului (Strada Wesselényi Miklos nr. 26)

Obiectele adunării vor fi:

1) Deschiderea adunării prin președinte.
2) Raportul direcțiunei.*)
3) Raportul comitetului de revisuire.*)
4) Stabilirea bilanțului pro 1903 și fixarea dividendelor.
5) Esmiterea a 3 acționarĭ pentru verificarea procesului verbal.
6) Fixarea marcelor de presență.
7) Alegerea alor doi membri în direcțiune și alor doi membri în comitetul de revisuire.
8) Eventuale propunerĭ în cadrul statutelor.

La acéstă adunare sĕ învită domnii acționarĭ ai institutului făcêndu-se atențĭ la dispozițiunile §§-lor 19 și 20 din statute.

Din ședința mixtă a direcțiunii și comitetului de revisiune a „Ecconomului“ ținută la 17 Februarie nou 1903.

Artemiu Sarkadi m. p. președinte.

B. Podóbă m. p. director esecutiv.

*) Raportul direcțiunii și al comitetului de revisiune se pot vedé în biroul institutului în decursul órelor oficióse.

Contul bilanțului pro 1902.

ACTIVE:	Corone	fil.	PASIVE:	Corone	fil.
1 Cassa în numĕrar	25320	51	1 Capital social, 2000 acții à C 100.—	200000	—
2 Bon în contul-giro	627	27	2 Fond general de reservă C. 102116·58		
3 " " cassa de păstrare postală . .	639	57	3 " special " " " 22292·28		
4 Cambiĭ escomptate	854075	49	4 " pensiune . . . " 32932.59		
5 Impr. pe oblig. hipotac. C. 271525·50			5 " ptr zidirea unei bise-		
" " " cu cavențĭ " 398782·22	670307	72	ricĭ nouĕ gr.-cat. în Cluj C 6828.56		
6 Edificiul institutului	66878	08	6 Fondul Ales. Bohațielu . " 1400.—	165570	01
7 Realitățĭ de vêndare în orașul Cluj .	104239	97	7 Depunerĭ spre fructificare	1003210	64
8 " " " " provincie .	24381	24	8 Reescompt.	361353	34
9 Cont-curent	3013	—	9 Dividendă neridicată	353	—
10 Efecte	7090	—	10 Diverse conturĭ creditóre și interese anticipate pro 1903	8021	10
11 Diverse conturĭ debitóre	13117	06	11 Profit net	33569	16
12 Mobiliar . . . . C 2652 60					
după 10% amortisare . . " 265·26	2387	34			
	1772077	25		1772077	25

Contul Profitului și perderiĭ pro 1902

EROGATE:	Corone	fil.	PERCEPTE:	Corone	fil
I Interese:			I. Interese:		
pt. depunerĭ spre fructificare C 51771·93			dela cambiĭ escomptate . C 60940·23		
" reescompt. . . . . . . " 12960 46			" imprumuturĭ hipote-		
" cont-curent . . . . . . " 200·56			care și cu cavențĭ . " 63759 88		
" 4 fondurĭ . . . . . . " 6316 82	71249	77	" efecte . . . . . . " 454·71	125154	82
II. Spese:			II. Provisiunĭ diverse	8353	12
Salare . . . . " 11275·—			III. Chirie	8385	34
Banĭ de cuartir . . . . . . " 2478 33					
Impr. registre, porto, diverse " 4535.35					
Marce de presență . . . . . " 2220·—	20508	68			
III Contribuțiune directă " 8784·53					
10% dare la interese dela depunerĭ . . . . " 5177 19	13961	72			
IV. Amortisațiunĭ:					
pretensiunĭ dubióse. . . . " 2338·69					
10% amortisare de mobiliar " 265·26	2603	95			
Profit	33569	16			
	141893	28		141893	28

Cluj, la 31 Decembre 1902.

Basiliu Podóba m. p. director-esecutiv.

V. Căciulă m. p. contabil-prim.

Membriĭ direcțiunei:

Artemiu Sarkadi m. p., președinte. *Dr. Dăianu* m. p., vice-președinte. *Dr. Frâncu* m. p., *Victor Ilyés* m. p., *Dr. Romulus Marcu* m. p. *Ștefan Havasi* m. p., *Ios. Onciu* m. p.

Esaminând conturile de mai sus, le-am aflat în consonanță cu cărțile.

Cluj, 17 Februarie 1903.

Tuliu Roșescu m. p., președinte. *I. Lissai* m. p., *A. C. Domșa* m. p., *Simeon Pop* m., *Vasile Dregan* m. p.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.